

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 kwietnia 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.10.2022.MB1

Pani
Wiesława Wasiak-Mic
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wądrożu Wielkim

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 21-23 lutego 2022 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczeblowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim, 59-430 Wądroże Wielkie 174 z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do 21 lutego 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 23 grudnia 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2022 r.

Jednostką kieruje Pani Wiesława Wasiak-Mic powołana na stanowisko Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim z dniem 10 maja 1990 r. (pismo Nr 1112-1/90 Naczelnika Urzędu Gminy w Wądrożu Wielkim).

Pani Wiesława Wasiak-Mic ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 4 kwietnia 2022 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8, 9, 15, 16a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości

uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),

- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem (pkt 9),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim w okresie objętym kontrolą nie udzielał pomocy w formie schronienia, poprzez przyznanie decyzją administracyjną tymczasowego miejsca w schronisku dla osób bezdomnych. Również nie udzielał pomocy w formie ubrania, jako świadczenia niepieniężnego (art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy), gdyż nie wystąpiły potrzeby w tym zakresie. Pomocy w formie posiłku udzielano realizując rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”.

Gmina Wądroże Wielkie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek w sprawozdaniu MRiPS za 2021 r. „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej” w dziale 1A – jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej o zasięgu gminnym – prowadzone w ramach zadań własnych lub zleconych z zakresu administracji rządowej ze środków na pomoc społeczną, wykazał:

- w wierszu 16 – mieszkania chronione ogółem – liczba jednostek 1,
- w wierszu 17 – mieszkania chronione treningowe – liczba jednostek 1,
- w wierszu 18 – prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej – liczba jednostek 1.

Ośrodek w sprawozdaniu jednorazowym PS.MCH.2021 – Gminy „Informacja nt. mieszkań chronionych – stan na 30.11.2021 r.” wykazał, że prowadzi mieszkanie chronione treningowe pomimo, że faktycznie Gmina Wądroże Wielkie takiego mieszkania nie prowadzi.

Sprawozdawczość przekazywana do wojewody powinna być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4, 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach (pkt 5).

Nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie zaistniała taka potrzeba.

Gmina na swoim terenie nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowano do placówek odpowiedniego typu zlokalizowanych najbliżej miejsca ich zamieszkania. Nie było osób wnioskujących o skierowanie do ośrodka wsparcia. Jak zapewnił Kierownik Ośrodka w przypadku wystąpienia potrzeby skierowania do ośrodka wsparcia, pomoc w tym zakresie zostanie udzielona.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że w okresie objętym kontrolą nie wpłynął wniosek o udzielenie tej formy pomocy. Natomiast jeżeli wystąpi potrzeba udzielenia takiego wsparcia Ośrodek będzie szukał miejsca w placówkach w pobliskich gminach, np. w Jaworze, czy Legnicy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Wądroże Wielkie zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, osobom zainteresowanym zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne oraz pomagano redagować pisma i kompletować dokumenty.

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy). Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, pracownicy socjalni osobom zainteresowanym wydawali odpowiednie druki, pomagali w kompletowaniu wymaganych dokumentów oraz udzielali informacji w tym zakresie.

Kierownik GOPS w Wądrożu Wielkim składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Wądrożu Wielkim spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł (do 29.05.2021 r. w wys. 250 zł) wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy w GOPS realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka. Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych.

W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Wądroże Wielkie zamieszkały na dzień 31.01.2022 r. przez 3.875 mieszkańców, w tym 22 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim, na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych terenowych (3 etaty), w tym 1 przebywał na urlopie macierzyńskim.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Wądrożu Wielkim powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim w pouczeniu decyzji administracyjnych nie informował Strony o prawie do zrzeczenia się odwołania od wydanej decyzji i skutkach zrzeczenia się odwołania. Ponadto we wszystkich skontrolowanych decyzjach brakowało uzasadnienia faktycznego decyzji.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w pouczeniu decyzji administracyjnej powinno zostać wskazane prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne. Możliwość zrzeczenia się, w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, prawa do wniesienia odwołania wynika z art. 127a k.p.a. Prawo to przysługuje niezależnie od przedmiotu i rodzaju

rozstrzygnięcia. Skutkiem zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia w tym przedmiocie jest to, że decyzja staje się ostateczna i prawomocna (zrzeczenie się prawa do złożenia odwołania skutkuje także brakiem możliwości zaskarżenia decyzji do sądu administracyjnego), a także podlega wykonaniu. Natomiast uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej – art. 107 § 1 pkt 6 k.p.a.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (M.B.) decyzją z dnia 21.04.2021 r. Nr ZO.4202.56.2021 i z dnia 6.10.2021 r. Nr ZO.4202.108.2021 przyznano zasiłek okresowy z powodu bezrobocia w kwocie 350,50 zł odpowiednio na okres od 1.04.2021 r. – 31.05.2021 r. i na okres od 1.10.2021 r. – 31.12.2021 r. Z przedłożonej do kontroli dokumentacji, tj. wywiadów środowiskowych z dnia 17.04.2021 r. i z dnia 6.10.2021 r. oraz oświadczenia Strony z dnia 6.10.2021 r. wynika, że Ww. nie był w tym czasie zarejestrowany w PUP, jednakże istniały inne przesłanki do przyznania pomocy w tej formie, które nie zostały wskazane w decyzji.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Mając na uwadze powyższe w wydanej decyzji, którą przyznano zasiłek okresowy należy wskazywać właściwy powód przyznania osobie pomocy.

Ponadto art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.) wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Zatem rozstrzygnięcie decyzji w sprawach pomocy społecznej winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi oraz winno zawierać dane zgodne ze stanem faktycznym.

2. W wydawanych decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie zasiłku okresowego osobom samotnie gospodarującym w uzasadnieniu odnoszono się do rodziny, tj. wskazywano, że „zasiłek ten przysługuje rodzinie, której dochód jest niższy od

kryterium dochodowego rodziny przywołując art. 38 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zamiast art. 38 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1.

Zgodnie z art. 107 § 1 i 3 k.p.a. decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny. W decyzjach przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania i mające w sprawie zastosowanie. W uzasadnieniu faktycznym decyzji podawać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł, przyczyny, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś w uzasadnieniu prawnym – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej Nr UO.4224.28.2022 z dnia 10.01.2022 r. przyznającej pomoc w formie usług opiekuńczych (sprawa nr 1 H.B.) wskazano, że odpłatność za 1 godzinę przyznanych usług wynosi 16,00 zł, natomiast w uzasadnieniu wskazano, że dochód przekracza kryterium dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej i kształtuje się w przedziale 100-150% kryterium dochodowego, a odpłatność za każdą zrealizowaną godzinę usług wynosi 20% ceny jednej godziny.

Analogicznie jak w przypadku zasiłków okresowych decyzje administracyjne należy sporządzać w sposób rzetelny, zgodnie z art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.). W decyzjach przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania i mające w sprawie zastosowanie. W uzasadnieniu faktycznym decyzji podawać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł, przyczyny, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś w uzasadnieniu prawnym – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

2. W sprawie nr 1 (E.O.) dotyczącej skierowania do Rodzinnego Domu Pomocy, w zaświadczeniu lekarskim dołączonym do akt brakowało wskazania pielęgniarstwa, co do zakresu wymaganych usług opiekuńczych.

Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 2) rozporządzenia w sprawie rodzinnych domów pomocy decyzję w sprawie skierowania do rodzinnego domu pomocy wydaje kierownik Ośrodka na podstawie zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy, uzupełnionego wskazaniem pielęgniarstwa co do zakresu wymaganych usług opiekuńczych.

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następująca nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (A.N.) przed wydaniem decyzji, dotyczącej przyznania pomocy w formie dożywiania dziecka Nr ZCP.4201.7.2021 z dnia 5.01.2021 r i Nr ZCP.4211.34.2022 z dnia 14.01.2022 r., w dochodzie rodziny za grudzień 2020 r. nie uwzględniono dodatku z tytułu wielodzietności w kwocie 95,00 zł (wywiad z dnia 4.01.2021 r.), a w dochodzie rodziny za grudzień 2021 r. nie uwzględniono dodatku z tytułu wielodzietności w kwocie 95,00 zł oraz dodatku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w kwocie 69,00 zł (wywiad z dnia 14.01.2021 r.). Błędne ustalenie dochodu rodziny nie miało wpływu na prawo do przyznania pomocy w powyższej formie.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

2. W przypadku dzieci dożywianych w przedszkolu i w szkole decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłków wydawane były na okres całego roku kalendarzowego bez uwzględnienia przerwy wakacyjnej w czasie, której dzieci nie korzystały z posiłków.

Zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.) organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba, że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Decyzja ustala w sposób wiążący prawa lub obowiązki strony, wynikające z normy prawnej lub innego aktu prawnego. Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje natomiast, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Treść rozstrzygnięcia jest równoznaczna z udzielonym stronie uprawnieniem albo nałożonym na nią obowiązkiem. Rozstrzygnięcie decyzji w sprawach pomocy społecznej winno być, zatem formułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi oraz winno zawierać dane zgodne ze stanem faktycznym. Ponadto organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili doręczenia (art. 110 § 1 k.p.a.). Mając na uwadze powyższe Ośrodek brakiem wykonania w okresie wakacyjnym wydanej przez

siebie decyzji naruszył również normę określoną w powyższym paragrafie.

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (K.D.), w decyzjach Nr DPS.4220.43.2021 z dnia 3.03.2021 r. kierującej do DPS i Nr DPS.4220.88.2021 z dnia 23.07.2021 r. ustalającej wysokość odpłatności za pobyt w DPS, w podstawach prawnych przywołano art. 155 k.p.a.

Zgodnie z art. 107 k.p.a. – prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego oraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawdzonej sprawie dotyczącej przyznania specjalnego zasiłku celowego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawdzonej sprawie w decyzjach Nr ZC.4203.24.2021 z dnia 21.01.2021 r., przyznającej specjalny zasiłek celowy, w podstawie prawnej przywołano art. 155 k.p.a.

Analogicznie jak w sprawach dotyczących kierowania do DPS, zgodnie z art. 107 k.p.a. – prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego oraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania świadczeń z programu „Posiłek w szkole i w domu” dla osób dorosłych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 5 (K.K.) wywiad środowiskowy nie odzwierciedlał sytuacji dochodowej rodziny. Ustalając sytuację dochodową 5 osobowej rodziny z 3 dziećmi w wieku szkolnym, w wywiadzie z dnia 15.01.2021 r. przyjęto, że dochód uzyskany ze świadczeń rodzinnych wynosi 1 057,00 zł zamiast 1 087,00 zł - 3 zasiłki rodzinne po 124,00 zł, dodatek z tytułu wielodzietności 95,00 zł i dodatek opiekuńczy na męża 620,00 zł. Błędne ustalenie dochodu rodziny nie miało wpływu na prawo do przyznania pomocy w powyższej formie.

Mając na uwadze, § 3 ust. 2, § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893) wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji (działając przez pracownika socjalnego) ustala faktyczną sytuację materialno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione dokładnie, ze wskazaniem wszystkich okoliczności mających miejsce w rozpatrywanej sprawie zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do powyższego rozporządzenia (§ 4 ust. 3).

Ponadto analogicznie jak w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie posiłków dla dzieci dochód rodziny należy ustalać zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, tj. za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

2. W sprawie nr 5 (K.K.) - 5 osobowej rodziny z 3 dzieci w wieku szkolnym 15, 13 i 12 lat, której łączny dochód rodziny od 1 marca 2021 r. do 31.12.2021 r. wynosił 3 869,87 zł (renta inwalidzka męża 1 461,22 zł, świadczenie pielęgnacyjne Strony w związku ze sprawowaną opieką nad mężem – 1 971,00 zł, zasiłki rodzinne na 3 dzieci wraz z dodatkami 467,00 zł), tj. 773,98 zł na 1 osobę, pomoc z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” przyznawana była w formie świadczenia pieniężnego (wyplącanego, co miesiąc od stycznia 2021 r. do dnia kontroli), w kwocie 750,00 zł od 1.01.2021 r. do 30.10.2021 r., od 1.11.2021 r. do 31.12.2021 r. w kwocie 1 500,00 zł oraz w kwocie 1 000,00 zł od 1.01.2022 r. do 31.03.2022 r.

W podobnej sytuacji dochodowej w sprawie nr 2 M.G. świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2021 r. do 21.02.2022 r. przyznane zostało przez Ośrodek tylko w listopadzie i w grudniu 2021 r. w kwocie po 1 000,00 zł miesięcznie.

Z analizy powyższego wynika, że kwota przyznanych comiesięcznie świadczeń rodzinie (K.K.) pozwalała zapewnić wszystkim jej członkom nie tylko jeden gorący posiłek, ale całodienne wyżywienie, co nie jest zgodne z założeniami tego programu.

Celem wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 przyjętego Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r., zgodnie z Modułem 1 i 2 jest zapewnienie dzieciom i młodzieży zjedzenia gorącego posiłku w stołówce szkolnej oraz osobom dorosłym, zwłaszcza osobom starszym, chorym lub niepełnosprawnym zapewnienia gorącego posiłku wydawanego w stołówkach lub dowożenie ich do miejsca zamieszkania, a nie zapewnienia wszystkim członkom rodziny całodziennego wyżywienia.

2. W sprawie nr 5 (K.K.) pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku na miesiąc październik 2021 r. przyznano dwukrotnie tj. na wniosek z dnia 11.05.2021 r. decyzją Nr ZCP.4211.64.2021 z dnia 12.05.2021 r. w wysokości 750,00 zł od dnia 1 maja do 31 października 2021 r. i na wniosek z dnia 14.10.2021 r. decyzją Nr ZCP.4211.130.2021 z dnia 14.10.2021 r. w wysokości 1 500,00 zł od dnia 1.10.2021 r. do 31.12.2021 r. Z list przedłożonych w trakcie kontroli, tj. listy wypłat za październik 2021 r. nr 000061/2021 z datą wypłaty 25.10.2021 r. i za listopad 2021 r. nr 000064/2021 z datą wypłaty 25.11.2021 r. wynika, że powyższe świadczenie wypłacono Stronie za październik jeden raz tylko w październiku 2021 r. w kwocie 750,00 zł.

Analogicznie jak w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie posiłków dla dzieci organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba, że przepisy k.p.a. stanowią inaczej, (art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.)). Decyzja ustala w sposób wiążący prawa lub obowiązki strony, wynikające z normy prawnej lub innego aktu prawnego. Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje natomiast, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Treść rozstrzygnięcia jest równoznaczna z udzielonym stronie uprawnieniem albo nałożonym na nią obowiązkiem. Ponadto organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili doręczenia (art. 110 § 1 k.p.a.). Mając na uwadze powyższe, (tj. wypłatę zasiłku okresowego za październik 2021 r. przyznanego na podstawie decyzji z dnia 11.05.2021 r.) Ośrodek, aby nie naruszyć normy określonej w powyższym paragrafie winien zmienić wydaną decyzję z dnia 14.10.2021 r. w zakresie początku uprawnienia Strony do zasiłku okresowego.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
2. nierzetelne sporządzenie sprawozdań: MRiPS-06 za 2021 r. „Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej” i PS.MCh.2021 – Gminy „Informacja nt. mieszkań chronionych – stan na dzień 30.11.2021 r.”,
3. brak wskazywania w decyzjach uzasadnienia faktycznego oraz pouczenia o prawie do zrzeczenia się odwołania od wydanej decyzji i skutkach zrzeczenia się odwołania,
4. błędne wskazanie w rozstrzygnięciu decyzji powodu przyznania pomocy w formie zasiłku okresowego,
5. w uzasadnieniu decyzji przyznających pomoc w formie zasiłku okresowego osobie samotnej wskazywano przepisy odnoszące się do rodziny, a w uzasadnieniu decyzji dotyczącej przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych wskazany sposób naliczenia odpłatności strony za usługi nie był zgodny z rozstrzygnięciem tej decyzji,
6. błędne zaświadczenie lekarskie w sprawie skierowania osoby do Rodzinnego Domu Pomocy,
7. nieprawidłowe ustalenie dochodu rodziny w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie posiłków dla dzieci oraz w formie świadczenia pieniężnego z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”,
8. błędne wskazanie okresu przyznania pomocy dla dzieci w formie posiłków w decyzji przyznającej pomoc z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” oraz przyznanie rodzinie pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” drugi raz na ten sam miesiąc,
9. nierzetelne sporządzenie wywiadu środowiskowego w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie dożywiania,
10. błędna podstawa prawna w decyzjach administracyjnych dotyczących kierowania do DPS i ustalania odpłatności za pobyt mieszkańca w placówce oraz w sprawie przyznania specjalnego zasiłku celowego,
11. przyznawanie 5 osobowej rodzinie z trojgiem dzieci pomocy w formie świadczenia pieniężnego z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” (wypłacanego, co miesiąc od stycznia 2021 r. do dnia kontroli w kwocie 750,00 zł od 1.01.2021 r. do 31.10.2021 r., w wysokości 1 500,00 zł od 1.11.2021 r. do 31.12.2021 r. i w kwocie 1 000,00 zł od 1.01.2022 r. do 31.03.2022 r.), mimo możliwości zapewnienia dzieciom posiłków w szkole i braku udokumentowanych

przeciwskazań do korzystania z tych posiłków przez dzieci. Kwota przyznanych comiesięcznie rodzinie świadczeń pozwalała zapewnić wszystkim członkom rodziny nie tylko jeden gorący posiłek, co nie jest zgodne z założeniami tego programu.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 poz. 2286 ze zm.)
Termin realizacji: 31.10.2022 r.
2. Sprawozdawczość przekazywaną do Wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi w sposób jednoznaczny nie budzący jakichkolwiek wątpliwości, zawierać w nich dane zgodne ze stanem faktycznym. W podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieścisłości i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Winno odzwierciedlać i być zgodne z normami prawa powszechnie obowiązującego i normami prawa miejscowego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. W decyzjach dotyczących przyznawania pomocy w formie zasiłków okresowych prawidłowo wskazywać powód przyznania pomocy.
Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody

na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...). W pouczeniu wskazywać prawo do zrzeczenia się odwołania, jak również jego skutki prawne.

Podstawa prawna: art. 104, art. 107 § 1 i 3, art. 110, art. 127a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Decyzje administracyjne w sprawie kierowania do rodzinnego domu pomocy wydawać w oparciu o zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy, uzupełnione wskazaniem pielęgniarskim co do zakresu wymaganych usług opiekuńczych.

Podstawa prawna: § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. z 2012 r., poz. 719).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Za dochód przyjmować sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc (...). W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, starannie i terminowo, zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: § 3 ust. 2, § 4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. W pierwszej kolejności zapewniać dzieciom, młodzieży i dorosłym wymagającym pomocy w formie dożywiania pomoc w formie jednego gorącego posiłku, w przypadku braku takiej możliwości pomoc udzielać w formie świadczenia pieniężnego umożliwiającego zakup posiłku lub żywności, zgodnie z założeniem wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Podstawa prawna: Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. (M.P. z 2018 r., poz. 1007).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Wądroże Wielkie

2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrol i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt